

Eiropas
Komisija

Pieaugušo izglītības veicināšana darbavietā

ET 2020 darba grupa (2016–2018)
par pieaugušo izglītību
Kopsavilkums

Nodarbinātība,
sociālās lietas
un iekļautība

Ne Eiropas Komisija, ne personas, kas rīkojas Komisijas vārdā, neatbild par to, kā tiek izmantota šajā publikācijā iekļautā informācija.

LLuksemburga: Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2019

© Eiropas Savienība, 2019

Attēli: © Shutterstock.com

Atļauts izmantot citur, norādot avotu.

Eiropas Komisijas dokumentu atkalizmantošanas politika ir noteikta ar Lēmumu 2011/833/ES (OV L 330, 14.12.2011., 39. lpp.).

Lai varētu izmantot vai reproducēt fotoattēlus vai citus materiālus, uz ko ES nav autortiesību, atļauja jāprasa tieši autortiesību īpašniekam.

Svarīgākie punkti

Ņemot vērā straujo tehnoloģisko attīstību, globalizāciju un demogrāfiskās tendences, cilvēkiem, darba devējiem, sabiedrībai, valstīm un visai ES kopumā ļoti svarīga ir kļuvusi pārkvalifikācija un nepārtraukta prasmju pilnveide.

Tagad, strauju pārmaiņu laikmetā, ikvienai valstij jā rūpējas, lai darbspēkam būtu darba tirgum piemērotas prasmes, ikvienam darba devējam jā rūpējas, lai darba ņēmējiem būtu pareizas prasmes, kas uzņēmumam ļautu saglabāt konkurētspēju, un ikvienam pieaugušajam jāpaaugstina kvalifikācija un jāiegūst jaunas prasmes, lai varētu noturēties darba tirgū un būt pilntiesīgs sabiedrības loceklis.

Pieaugušo izglītība darbvietā var dot lielu pienesumu, jo tā:

- ✓ jebkurš pieaugušais var tīkamā veidā saglabāt un uzlabot zināšanas un prasmes, kas vajadzīgas ikdienas dzīvē – darbā un mājās
- ✓ darba devēji var efektīvi panākt, ka darbinieku prasmes vienmēr ir aktuālas, personāls ir motivēts un nemaina darbvietu
- ✓ dalībvalstis var ekonomiski un mērķtiecīgi valstī palielināt ražīgumu, inovāciju un modernizāciju, saglabāt konkurētspēju un nodarbinātības līmeni un paaugstināt vispārējo kvalifikācijas līmeni
- ✓ tiek atbalstīta iekļaušana, sociālā kohēzija un līdztiesība un mazaizsargātu grupu sociālā un ekonomiskā (re) integrācija
- ✓ cilvēki, darba devēji un sabiedrība var labāk pielāgoties nākotnē vajadzīgajām prasmēm, līdz ar to samazinot prognozēto prasmju trūkumu
- ✓ pieaugušajiem uzlabojas piemērotība darba tirgum visa mūža garumā

Tātad tāda pieaugušo izglītība darbvietā, kas atbilst cilvēku, darba devēju un sabiedrības vajadzībām, jānosaka par politisku prioritāti. Darba grupa ir izpētījusi, ka šim nolūkam ir vajadzīgs, lūk, kas:

visu procesa dalībnieku
ilgstoša iesaiste

labāka koordinācija starp
visiem procesa dalībniekiem

piemēroti kvalitātes
nodrošināšanas mehānismi

taisnīgas līdzfinansēšanas
sistēmas, kas ir ļoti
ilgtspējīgas

individualizēts piedāvājums
atbilstoši mainīgajām
darba tirgus vajadzībām
un pieaugušo, kas mācās,
vajadzībām

skaidri pārvaldības pasākumi,
arī regulāra uzraudzība un
novērtēšana

Kā veicināt pieaugušo izglītību darbavietā?

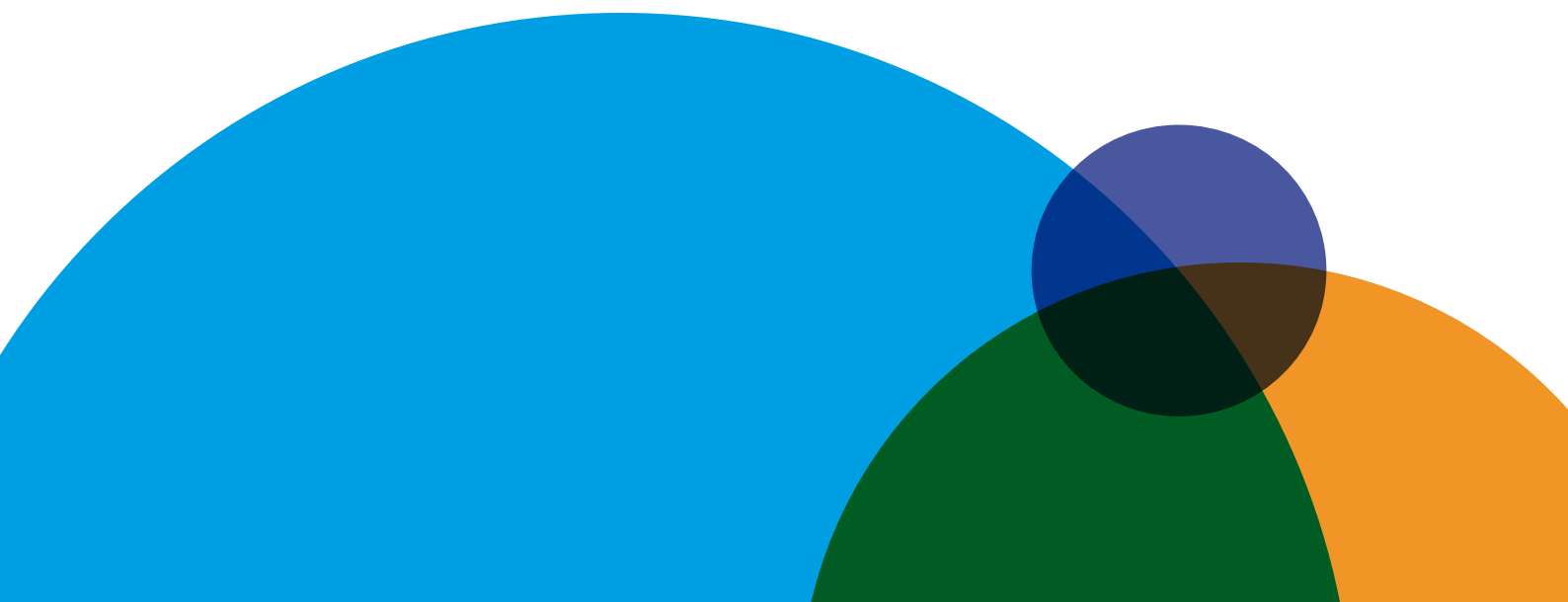
Visiem pieaugušajiem mācīšanās darbavietā varētu būt alternatīvs veids, kā paaugstināt kvalifikāciju vai iegūt atbilstošākas prasmes, kas viņiem ļautu labāk izturēt jaunus izaicinājumus, kas saistīti ar tādām megatendencēm kā automatizācija, digitalizācija un globalizācija. Tā kā pieaugušie lielu daļu laika pavada darbā, darbavietā ir svarīga mācību vide; tā ir vieta, kur var attīstīt ne tikai ar darbu saistītās prasmes, bet arī pamatprasmes un caurviju prasmes, kas cilvēkiem palīdz labāk izturēt pārmaiņas karjerā un dzīvē.

Visu šo iemeslu dēļ darba grupa uzskata, ka pieaugušo izglītības veicināšanai darbavietā jāšķir par politisku prioritāti, kam seko konkrēti pasākumi.

Nav viena visaptveroša risinājuma, kā veicināt un attīstīt pieaugušo izglītību darbavietā. Jāaptver dažādas politikas jomas ar dažādiem mērķiem. Katrā valstī ir cita situācija: kā ir sadalīta atbildība starp izglītības sniedzējiem, darba devējiem un darbiniekiem vai no kā pieaugušo izglītība darbavietā tiek finansēta? Arī vajadzības valstīm ir atšķirīgas: vai ir vajadzīga izglītība, kas (neformāli) ceļ kvalifikāciju, vai izglītība, kas dod oficiālu kvalifikāciju; vai ir īpašas mērķgrupas, kurām ir īpašas prasmju vajadzības; vai izglītībai darbavietā jābūt vispārēji pieejamai?

Ņemot vērā šīs atšķirības, ir dažādi risinājumi, kā mācoties pilnveidot prasmes. Risinājumi var būt tēmēti uz darba devējiem, izglītības sniedzējiem vai darbiniekiem (izglītojamajiem) tiešā veidā vai netieši (piemēram, caur sociālajiem dienestiem, profesionālās orientācijas pakalpojumiem). Katram risinājumam ir vajadzīgs savs politisko instrumentu salikums, kas var būt veidots gan no "rīkstēm" (piemēram, ar likumu noteikti pienākumi), gan "burkāniem" (piemēram, subsīdijas). Citi politiskie instrumenti var būt maigie pasākumi, kā komunikācijas stratēģijas un mārketingas, vai specifiski preskriptīvāki pasākumi, kā izglītības sniedzēju kvalitātes nodrošināšanas mehānismi. Politisko pasākumu salikums lielā mērā ir atkarīgs no situācijas valstī (kāds ir atbildības sadalījums starp galvenajām ieinteresētajām personām un kāda ir valdības loma šajā politikas jomā).

Pamatojoties uz valstu politikas apskatu, mācoties no līdzbiedriem, gūtajām atziņām un papildu pierādījumiem, kas gūti pētījumos un no ziņojumiem, darba grupa ir identificējusi desmit pamatelementus, no kuriem var veidot efektīvu politiku dažādām situācijām. Pilnajā ziņojumā ir daudzi piemēri, kā dažādas dalībvalstis jau īsteno šādu pieeju.

Pamatelementi, kas:

veido priekšstatu par to, kā jāorganizē pieaugušo izglītība darbavietā

1:

mudināt darba devējus radīt apstākļus, lai būtu iespējama izglītība visas karjeras laikā.

2:

panākt, lai pieaugušo izglītība darbavietā izglītojamos vestu pa mūžizglītības ceļu (un tādu ievirzi atbalstītu ar orientācijas sistēmām un validāciju pirms mācīšanās).

saistīti ar iesaisti, pārvaldību un koordināciju

3:

nodrošināt visu procesa dalībnieku ilgstošu iesaisti.

4:

panākt efektīvu koordināciju starp visiem procesa dalībniekiem un vienoties par uzdevumiem un pienākumiem.

5:

runājot par pieaugušo izglītību darbavietā, lietot attiecīgo personu valodu.

6:

nodrošināt ilgtspējīgas līdzfinansēšanas sistēmas, kurās visi saskata, ka ir izdevīgi ieguldīt pieaugušo izglītībā darbavietā.

Pamatelementi, kas:

attiecas uz pieaugušo izglītības plānošanu un nodrošināšanu darbavietā

7:

panākt, lai mācīšanās darbavietā būtu piemērota pieaugušā, kas mācās, vajadzībām.

8:

gādāt, lai pieaugušo izglītība darbavietā atbilstu darba devēju vajadzībām.

9:

nodrošināt pieaugušo izglītības kvalitāti darbavietā.

saistīti ar uzraudzību un novērtēšanu

10:

izveidot efektīvas uzraudzības un novērtēšanas sistēmas, lai nodrošinātu, ka pieaugušo izglītība darbavietā vienmēr būtu atbilstoši vajadzīga un efektīva.

KĀ SAZINĀTIES AR ES

Klātienē

Visā Eiropas Savienībā ir simtiem Europe Direct informācijas centru. Sev tuvākā centra adresi varat atrast tīmekļa lapā https://europa.eu/european-union/contact_lv

Pa tālruni vai e-pastu

Europe Direct ir dienests, kas atbild uz jūsu jautājumiem par Eiropas Savienību. Ar šo dienestu varat sazināties šādi:

- pa bezmaksas tālruni: 00 800 6 7 8 9 10 11 (daži operatori par šiem zvaniem var iekasēt maksu);
- pa šādu parasto tālruņa numuru: +32 22999696;
- pa e-pastu, izmantojot šo tīmekļa lapu: https://europa.eu/european-union/contact_lv

KĀ ATRAST INFORMĀCIJU PAR ES

Internetā

Informācija par Eiropas Savienību visās oficiālajās ES valodās ir pieejama vietnē Europa: https://europa.eu/european-union/index_lv

ES publikācijas

ES bezmaksas un maksas publikācijas varat lejupielādēt vai pasūtīt šeit: <https://publications.europa.eu/lv/publications>. Vairākus bezmaksas publikāciju eksemplārus varat saņemt, sazinoties ar Europe Direct vai tuvāko informācijas centru (sk. https://europa.eu/european-union/contact_lv).

ES tiesību akti un ar tiem saistītie dokumenti

Ar visu ES juridisko informāciju, arī kopš 1952. gada pieņemtajiem ES tiesību aktiem visās oficiālajās valodās, varat iepazīties vietnē EUR-Lex: <http://eur-lex.europa.eu>

ES atvērtie dati

ES Atvērto datu portāls (<http://data.europa.eu/euodp/lv>) dod piekļuvi ES datu kopām. Datus var lejupielādēt un bez maksas izmantot kā komerciāliem, tā nekomerciāliem mērķiem.

Mūsu publikācijas varat bez maksas lejupielādēt vai abonēt tīmekļa vietnē

<http://ec.europa.eu/social/publications>

Ja vēlaties regulāri saņemt jaunāko informāciju par Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāta darbu, reģistrējieties vietnē <http://ec.europa.eu/social/e-newsletter> lai saņemtu “Sociālās Eiropas” bezmaksas informatīvo e-biļetenu.

Social Europe

EU_Social

